

'מאחורי הקלעים' של מחלוקת קורח ועדתו

כל מחלוקת שהיא לשם שמים סופה להתקיים, ושאינה לשם שמים אין סופה להתקיים. איזו היא מחלוקת שהיא לשם שמים, זו מחלוקת הלל ושמאי. ושאינה לשם שמים, זו מחלוקת קורח וכל עדתו.
(אבות ה, יז)

משנה זו היא מן המשניות המפורסמות ביותר במסכת אבות, ומצוטטת שוב ושוב על ידי דרשנים ומגידיים, ומשמעותה הפשוטה היא כפי שמפרש רבי עובדיה מברטנורא בפירושו הקלאסי על אתר:

"כל מחלוקת שהיא לשם שמים סופה להתקיים" - כלומר, שאנשי המחלוקת ההיא מתקיימים ואינם אובדין, כמחלוקת הלל ושמאי שלא אבדו לא תלמידי בית שמאי ולא תלמידי בית הלל, אבל קורח ועדתו אבדו.¹

אכן, קביעה נחרצת זו של המשנה, שמחלוקת שאינה לשם שמים 'אין סופה להתקיים', מעוררת תמיהה, שהרי ככל הידוע לנו מחלוקת קורח ועדתו הייתה הראשונה והאחרונה שבה בעלי המחלוקת אבדו, ואילו בכל שאר המחלוקות שאינן לשם שמים שהיו מאז ועד היום, והיו רבות כאלה, לא שמענו מעולם שאי-מי מבעלי המחלוקת נבלע באדמה או שאירע לו אסון כלשהו? נניח כעת לתמיהה זו ונפנה לעיין בפסוקי התורה המתארים את מחלוקת קורח ועדתו.

טענת קורח ומשמעותה

ראשית, יש לברר על מה בדיוק התקומם קורח וכנגד מה ומי הייתה מכוונת טענתו? האם רק הכהונה שניתנה לאהרן הציתה את חמתו או שמא גם על שלטונו של משה יצא קצפו? מצד אחד, ההתקהלות של קורח ועדתו הייתה "על משה ועל אהרן",² וגם טענתו "רַב לְכֶם כִּי כָל הָעֵדָה כָּלָם קְדוֹשִׁים וּבְתוֹכְכֶם ה' וּמִדּוּעַ תִּתְנַשְּׂאוּ עַל קְהַל ה'"³ נראית כמכוונת הן למשה והן לאהרן, וכפי שמפרש ראב"ע: "תתנשאו" - להיות אהרן הכהן הגדול ומשה למעלה ממנו, כי הוא למדו. וכן כתב בפירוש רבנו בחיי: "ומדוע תתנשאו" - להיות המלכות למשה והכהונה לאהרן.

¹ וכן פירשו רבנו יונה ומפרשים נוספים.

² במדבר טז, ג.

³ שם.

מצד שני, התבוננות בהמשך הפרשה מקשה מאוד לקבל פרשנות זו – 'דהא לא השיב משה כלום על המלכות, ובכל הפרשה לא מצינו מחלוקת כי אם על הכהונה לבד ולא על המלכות?' כפי שמקשה ה'נחלת יעקב'⁴ על אתר, ועל כרחינו שכל טענת קורח לא הייתה אלא על נתינת הכהונה לאהרן, וצריך לומר שכוונת המקרא היא כפי שמפרש רש"י: "ומדוע תתנשא" – אם לקחת אתה מלכות לא היה לך לברר לאחריך כהונה! לא אתם לבדכם שמעתם בסיני "אנכי ה' אלהיך",⁵ כל העדה שמעו.⁶ וכן פירשו מפרשים נוספים.⁷

אמנם, לפי זה יש לשאול מפני מה השתמש קורח בלשון כזו שיכולה להשתמע כערעור גם על מנהיגותו של משה עצמו ולא אמר בפירוש שכל טענתו היא רק על הכהונה שמסר משה לאהרן?

נניח לעת עתה גם לשאלה זו ונעבור להמשך המאורעות.

היעלמותם הפתאומית של דתן ואבירם

כפי שניתן לצפות, משה מגיב בתדהמה לקריאת התיגר של קורח ונופל על פניו,⁸ אולם מתעשת מיד ומציע לקורח ועדתו את מבחן הקטורת שיקבע במי בחר ה':

"זאת עשו קחו לכם מחתות קרח וכל עדתו, ותנו בהן אש ושימו עליהן קטרת לפני ה' מחר והיה האיש אשר יבחר ה' הוא הקדוש רב לכם בני לי".⁹

משה אינו מסתפק בכך אלא עושה מאמץ לדבר על לבם של בעלי המחלוקת ולשכנעם לחזור בהם. תחילה הוא פונה לקורח והלויים שעמו ותוהה מדוע הם אינם מסתפקים בתפקידם החשוב:

"המעט מכם פי הבדיל אלהי ישראל אתכם מעדת ישראל להקריב אתכם אליו לעבד את עבדת משכן ה' ולעמוד לפני העדה לשרתם, ויקרב אתה ואת כל אחיך בני לוי אתה ובקשתם גם כהנה".¹⁰

לאחר שסיים לדבר עם קורח פונה משה לדבר עם בעלי המחלוקת האחרים, הלא הם דתן ואבירם, אולם כאן הוא מגלה להפתעתו שאלו פשוט הסתלקו מהמקום, ועל כן הוא נאלץ לשלוח שליחים להשיבם, והם מסרבים לבוא, וכפי שנאמר מיד לאחר מכן:

⁴ ר' יעקב סלניק (נפטר בשנת ת"ג), מרבני פולין במאה השש-עשרה ומגדולי מפרשי רש"י. החיבור 'נחלת יעקב' נדפס לראשונה בקראקא בשנת ת"ל, ובשנת תשנ"ג נדפס במהדורה חדשה בעריכת הרב מרדכי יעקב קופרמן.

⁵ שמות כ, ב.

⁶ ובביאור דבריו כותב ה'נחלת יעקב' (שם): והכי פירושו: אם לקחת אתה מלכות, הוא כדון, שאתה שמעת כל עשרת הדברות וכל העדה לא שמעו אלא "אנכי" ו"לא יהיה לך", אבל מכל מקום לא היה לך לברר לאחריך כהונה, דהא אחריך לא שמע יותר מכל העדה, והיה לך ליתן הכהונה לאחר. וזהו שאמר "ומדוע תתנשא" – שניכם, אתה ואהרן, והיה די בנשיאותך לבד.

⁷ ראה ר"י בכור שור וחזקוני.

⁸ פסוק ד: "וישמע משה ויפל על פניו", וכותב רש"י: "ויפול על פניו" – מפני המחלוקת. וכעין זה פירשו ר"י בכור שור וחזקוני.

⁹ שם ו-ז.

¹⁰ שם ט-י.

”וַיִּשְׁלַח מֹשֶׁה לְקָרָא לְדָתָן וְלָאֲבִירִים בְּנֵי אֱלִיָּאָב וַיֹּאמְרוּ לֹא נַעֲלֶה”¹¹

וכך מתאר רמב"ן (שם) את השתלשלות המאורעות:

הנה דתן ואבירים הם היו בעלי המחלוקת הזו כקורח, כמו שאמר: ¹²”ויקח קרח... ודתן ואבירים... ויקומו לפני משה ואנשים מבני ישראל” וגו', שהם המקהילים אותם על משה ועל אהרן. והנה משה דבר ”אל קרח ואל כל עדתו”,¹³ ואמר לו עוד ”אתה וכל עדתך”,¹⁴ כי אליו דבר תחלה כי הוא הגדול בהם, והנה הנועדים היו עדת דתן ואבירים גם כן, ולכך רצה עתה לדבר גם עמהם ולהזהירם על עצמם ועל כל הנועדים שהם עדתם, ולפייס אותם בדברים טובים דברים נחומים לישראל, כי דבריו עם קרח פיוס לבני לוי לבדם. וטעם ”וישלח”, כי הלכו מלפניו בדברו עם קרח, ואחרי כן ”ויאמר משה אל קורח”¹⁵ אשר היה עודנו עומד לפניו שם.

וכאן כמובן נשאלת השאלה, מה גרם לדתן ואבירים לנטוש לפתע את הריב לאחר שהם התחילו בו ביחד עם קורח?¹⁶

היעדרותם של דתן ואבירים ממבחן הקטורת

תמיהה דומה ואף קשה יותר מתעוררת למקרא הפסוקים להלן:

”וַיִּקְחוּ אִישׁ מִחֶתְתּוֹ וַיִּתְּנוּ עֲלֵיהֶם אֵשׁ וַיִּשִׂימוּ עֲלֵיהֶם קִטְרֹת וַיַּעֲמְדוּ פֶתַח אֹהֶל מוֹעֵד וּמֹשֶׁה וְאַהֲרֹן, וַיִּקְהַל עֲלֵיהֶם קֶרַח אֶת כָּל הָעֵדָה אֶל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד... וַיִּקָּם מֹשֶׁה וַיִּלָּךְ אֶל דָּתָן וְאֲבִירִים וַיִּלְכוּ אַחֲרָיו זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל”¹⁷

אשר מהם עולה שדתן ואבירים נותרו בבתיהם ולא הגיעו באותה שעה אל פתח אהל מועד. ותחילה יש לשאול מפני מה לא הצטרפו דתן ואבירים למקטירי הקטורת? ונראה, שהטעם לכך עולה מדבריהם למשה:

”הֲמַעַט פִּי הֶעֱלִיתֶנּוּ מֵאַרְצָךְ זִבַת חֶלֶב וְדָבַשׁ לְהַמִּיתֶנּוּ בַּמִּדְבָּר פִּי תִשְׁתַּרֵּר עֲלֵינוּ גַם הַשְּׁתַּרְרָה”¹⁸

אשר מהם עולה שעיקר טענתם של דתן ואבירים לא הייתה על הכהונה שנתן משה לאהרן אלא על השררה שנטל משה לעצמו לטענתם, ויתרה מזו כותב הרמב"ן להלן,¹⁹ שבדברים אלו,

¹¹ שם יב.

¹² לעיל א-ב.

¹³ שם ה.

¹⁴ שם יא.

¹⁵ שם טז.

¹⁶ קשה לומר שדתן ואבירים נעלבו מכך שמשה דיבר עם קורח ולא עמם ולכן הם הלכו משם, שהרי מכל הפרשה עולה בבירור שקורח היה ראש לכולם, ויש להניח שגם דתן ואבירים הבינו זאת, ואם כן לא הייתה להם שום סיבה להיעלב מכך שמשה החל לדבר עם קורח ולא עמם.

¹⁷ יח-כה.

¹⁸ לעיל יג.

¹⁹ פסוק כט.

ובעיקר בחלק שבו הם מייחסים את יציאת מצרים למשה, דתן ואבירם 'בזו על כבוד הרב'²⁰, וכפרו בכל מעשה ה' אשר עשה במצרים ובמדבר, וגם במעמד הר סיני שנאמר בו "וגם בך יאמינו לעולם"²¹, והם אמרו שאינו כדאי להשתרר עליהם, ולא בא להם על ידו רק רע', ועל כן הם נמנעו במופגן מהשתתפות במבחן הקטרת הקטורת כדי להראות לכל שנושא הכהונה כלל אינו מעניין אותם, וכי עיקר טענתם היא על משה. וכך כותב המהרש"א במסכת סנהדרין:

'הר"ן איש לא חלקו רק על כהונה של אהרן - כדכתיב²² "איש מחתתו חמשים ומאתים מחתות ואתה ואהרן", אבל דתן ואבירם חלקו גם על מעלות משה - כי²³ לא היו בכלל מקריבי הקטורת'.²⁴

אמנם, עדיין יש לשאול מדוע בכל זאת הם לא נכחו שם, ולו באורח פסיבי כמתבוננים מן הצד, שהרי בכל זאת מדובר באירוע דרמטי ביותר שתוצאותיו יכולות להביך עד מאוד את משה שנוא נפשם, ואם כן כיצד הם הרשו לעצמם להעדר מפתח אוהל מועד ברגע שכזה?

בין דתן ואבירם והמאתיים וחמשים איש

אני מבקש להציע שהמפתח להבנת הפרשה מצוי בדברי המהרש"א הקובע שלכל אחד מבעלי המחלוקת הייתה מטרה אחרת: המאתיים וחמשים איש ערערו על מסירת הכהונה לאהרן, ואילו דתן ואבירם קראו תגר על מנהיגותו של משה. ונראה שלא יהיה זה מופרך לשער שעל רקע זה נוצרה מתיחות עזה בין דתן ואבירם לבין המאתיים וחמשים איש - שהרי המאתיים וחמשים איש כלל לא חשבו לערער על מנהיגותו של משה, ובוודאי שלא העלו על דעתם לכפור בכך שה' שלח אותם, ואם כן מסתבר מאוד שהם גם לא הסכימו בשום אופן לקחת חלק במחלוקת שתכלול ערעור על מנהיגותו של משה, ואילו דתן ואבירם לא הסכימו בשום אופן לקחת חלק במחלוקת אם זו לא תכלול ערעור על מנהיגותו של משה, ואם כן נשאלת השאלה כיצד הצליח קורח לגרום לשני המחנות לשתף עמו פעולה?

אכן, כאשר אנו מתבוננים היטב בדמותו של קורח כפי שהיא עולה מפרשתנו דומה שהתמונה מתבהרת. הצלחתו של קורח לגייס לצדו לא פחות ממאתיים וחמשים "נשיאי עדה", ויתרה מזו, הצלחתו לסחוף אחריו בסופו של יום את כל העם, וכפי שעולה מן האמור להלן²⁵ "וַיִּקְהַל עֲלֵיהֶם קֹרַח אֶת כָּל הָעֵדָה אֶל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד"²⁶, מעלה בפנינו דמות של רב אמן שניחן בחלקת

²⁰ היינו הקב"ה.

²¹ שמות יט, ט.

²² במדבר שם יז.

²³ כלומר, שהרי...

²⁴ דף קי ע"א ד"ה "לא מן הבלועים".

²⁵ פסוק יט.

²⁶ וכן פירש רמב"ן (בפסוק כא): כי מתחלה היה לב העם אחרי משה ואהרן, וכאשר לקחו קרח ועדתו איש מחתתו וישימו עליהם קטרת ועמדו פתח אוהל מועד עם משה ואהרן, אז קרא קרח לכל העדה ואמר להם כי בכבוד כולם הוא מקנא, וייטב הדבר בעיניהם ונקהל כלם לראות אולי יישר בעיני האלהים ותשוב העבודה לבכוריהם, וזה טעם "ויקהל עליהם קרח את כל העדה".

לשון מיוחדת ובעזרתה הצליח לסחוף אחריו את העם כולו. תכונה זו באה לידי ביטוי ברור בתיאורים המדרשיים של דמותו של קורח,²⁷ וביחוד בתיאור הבא המופיע במדרש תנחומא:²⁸

הלך קרח כל אותו הלילה, והיה מטעה את ישראל, ואומר להם: ומה אתם סבורים שאני עוסק ליטול אותה הגדולה לעצמי, אני מבקש שתהא הגדולה חוזרת על כולנו, שמשה נטל מלכות לעצמו ואת הכהונה הגדולה נתנה לאהרן אחיו לחק עולם, והיה הולך ומפתח כל שבט ושבט כראוי לו עד שנשתתפו בידו... שנאמר "ויקהל עליהם קרח את כל העדה".²⁹

הנה כי כן, אומנותו של קורח הייתה להגיד לכל אחד את מה שהוא רצה לשמוע וכך הוא הצליח לפתות את כל השבטים להצטרף אליו, וממילא גם אין כל קושי להבין כיצד הוא הצליח להביא שני מחנות מנוגדים כדתן ואבירם והמאתיים וחמשים איש לידי שיתוף פעולה: תחילה הלך קורח לדתן ואבירם וסיפר להם עד כמה הוא שונא את משה וכי הוא מתכוון סוף סוף להוביל מרד נגדו, ולאחר מכן רץ אל המאתיים וחמשים איש ונשבע להם שהוא מאמין בה' ובמשה עבדו, וכל כוונתו היא אך ורק לערוך בירור קטן מול משה באשר לכהונה שנמסרה לאהרן, וכך הוא הצליח לשכנע גם את אלו וגם את אלו להצטרף אליו.

המהלך המבריק של קורח

אמנם, כאשר קורח התייצב בפועל לפני משה ועמו דתן ואבירם והמאתיים וחמשים איש, עמדה בפניו דילמה של ממש כיצד להציג את טענותיו לפני משה – שהרי אם הוא יבוא בטענה רק על הכהונה שנתן משה לאהרן יעזבו אותו דתן ואבירם, ואם הוא יבוא בטענה גם על השררה שנטל משה לעצמו יעזבו אותו המאתיים וחמשים איש, והפתרון שמצא קורח לבעיה זו היה פתרון מבריק ממש, והוא – לנסח את טענתו בלשון אמביוולנטית שמשתמעת לשתי פנים: או כטענה הן על מסירת הכהונה לאהרן והן על השררה שנטל משה לעצמו, וכפי שבאמת הבינו ראב"ע ורבנו בחיי, וכך הבינו אותה דתן ואבירם, או כטענה על מסירת הכהונה לאהרן בלבד, וכפי שבאמת הבין רש"י, וכך הבינו אותה המאתיים וחמשים איש,³⁰ וכך הצליח קורח לשמור על חזית אחידה בין כל בעלי המחלוקת לעת עתה.

²⁷ ראה לדוגמה תנחומא קורח (א): "ויקח", אין "ויקח" אלא משיכת דברים רכים, שמשך כל גדולי ישראל והסנהדראות אחריו. במשה הוא אומר (במדבר א, יז) "ויקח משה ואהרן את האנשים האלה", וכן הוא אומר (ויקרא ח, ב) "קח את אהרן ואת בניו אתו", וכן הוא אומר (הושע יד, ג) "קחו עמכם דברים ושובו וגו', וכן הוא אומר (בראשית יב, טו) "ותקח האשה בית פרעה", הוי "ויקח קרח", שבדברים רכים משך לבם. וכעין זה איתא במדבר-רבה (יח, ב).

²⁸ ז.

²⁹ וכעין זה איתא במדבר-רבה (יח, י).

³⁰ ואמנם לשון הכתוב היא "ויקהלו על משה ועל אהרן ויאמרו אלהם", ומשמע שכולם אמרו זאת ולא רק קורח, אולם לענ"ד אין זה מסתבר שכולם דקלמו ביחד את אותו משפט, אלא מן הסתם היה אדם אחד שדיבר בשם כולם, ואותו אחד היה בוודאי קורח.

המשבר והפרישה

וכיצד הבין משה את טענת קורח? כפי שראינו לעיל, העובדה שמשה הציע את מבחן הקטורת שיוכיח במי בחר ה' לכהונה מוכיחה שהוא הבין שזה ורק זה הנושא שמטריד את קורח ועדתו. ויש להניח שהסיבה העיקרית לכך היא, שמשה לא העלה בדעתו שמישהו יכול להידרדר עד כדי כך שהוא יהיין לערער על כך שהוא שליח ה', ולכן הוא הבין שדבריו של קורח מכוונים אך ורק כנגד מסירת הכהונה לאהרן, וכפי שהבינו אותם המאתיים וחמשים איש.

אמנם, מן הצד השני עומדים כל העת דתן ואבירם שבטוחים שקורח מוביל מרד כנגד משה עצמו, וכפי שזה הבטיח להם, וכאשר הם שומעים את משה מציע את מבחן הקטורת הם בטוחים שמשה פשוט טעה בהבנת דברי קורח וממתינים בציפייה שזה יבהיר למשה שהטענות שלהם מכוונות כנגדו וכי אין למבחן כזה או אחר שום משמעות בעיניו, אולם לקורח לא הייתה שום כוונה לעשות זאת – שהרי אם הוא היה אומר למשה את מה שציפו לשמוע דתן ואבירם היו נוטשים אותו מיד כל המאתיים וחמשים איש, ואין כל ספק שתמיכתם של המאתיים וחמשים איש שהיו "נְשִׂאֵי עֵדָה קְרָאֵי מוֹעֵד אֲנָשֵׁי שֵׁם"³¹ הייתה חשובה בעיניו הרבה יותר מתמיכתם של דתן ואבירם, ועל כן הוא בחר לשתוק אע"פ שהוא ידע שעל ידי זה הוא מאבד את תמיכתם של דתן ואבירם, ושמה הוא אף קיווה ששנאתם הגדולה של דתן ואבירם למשה תקלקל את השורה ותגרום להם לוותר על דרישתם ובלבד שהמחלוקת תימשך, אולם זה לא מה שאירע, שכן דתן ואבירם הסיקו משתיקתו של קורח שהוא הולך אותם שולל, וכי מעולם לא היה בכוונתו ללכת עד הסוף ולערער על מנהיגותו של משה עצמו, וכעסם עליו היה כה גדול עד שהם לא הסכימו להישאר שם ולו עוד רגע אחד ופרשו לבתיהם בחמת זעם, ומאותו רגע והלאה הם לא הסכימו בשום אופן להוסיף ולשתף פעולה עם קורח, וזו הסיבה להיעדרותם המופגנת למחרת מפתח אוהל מועד.

ומסתבר מאוד שמשה אכן התפלא על עזיבתם הפתאומית ועל כן הוא שלח לקרוא להם, וכאשר הוא שמע את תשובתם הוא תפס לפתע את מה שהוא לא תפס עד כה – שאכן יש אנשים שהידרדרו עד כדי כך שהם מערערים על כך שהוא שליח ה', ועל כן רק אז "וַיַּחַר לְמֹשֶׁה מְאֹד"³².

ההצעה הכפולה של משה וסיבתה

מהפך זה שחל בתודעת משה בעקבות תשובתם של דתן ואבירם יש בו כדי להסביר נקודה נוספת, והיא – מדוע הוצרך משה לשוב על הצעת מבחן הקטורת מיד לאחר מכן, וכפי שנאמר בפסוקים הבאים:

”וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל קְרַח אֲתָה וְכָל עֵדְתְךָ הָיוּ לִפְנֵי ה' אֲתָה וְהֵם וְאַהֲרֹן מִחֶר, וְקַחוּ אִישׁ מִחֶתְתּוֹ וְנָתַתֶּם עֲלֵיהֶם קִטְרֹת וְהִקְרַבְתֶּם לִפְנֵי ה' אִישׁ מִחֶתְתּוֹ חֲמִשִּׁים וּמְאָתַיִם מִחֶתֶת וְאַתָּה וְאַהֲרֹן אִישׁ מִחֶתְתּוֹ”^{33 34} –

³¹ לעיל א.

³² שם טו.

³³ שם טז-יז.

³⁴ וראה ראב"ע ורמב"ן שעמדו על כך.

שכן ברגע שמשנה תפס שדתן ואבירם מערערים על מנהיגותו שלו עצמו הוא נחרד ממש והחל לחשוש שמא זו כוונתם של כל בעלי המחלוקת, וזו הייתה כוונת קורח בדבריו אליו "ומדוע תִּתְנַשְׂאוּ עַל קְהַל ה'", שהרי זו יכולה בהחלט להתפרש גם כקריאת תיגר עליו עצמו וכנ"ל, ואמנם קורח ועדתו שתקו כאשר הוא הציע את ניסיון הקטורת, אולם יתכן מאוד שכשם שהוא טעה בהבנת דיבורם כך הוא טעה גם בהבנת שתיקתם, וכי זו אינה 'שתיקה כהודאה' אלא זו 'שתיקה' שהיא 'לאו כהודאה', ורק מפני כבודו הם נמנעו מלדחות את דבריו במפורש, ולכן מיד הוא שב וחזר על הצעתו, וכעת אם קורח איננו רוצה בניסיון זה לא תהיה לו ברירה אלא לומר זאת במפורש שהרי הוא רואה שמשנה לא הבין את זה מהשתיקה שלו, וכאשר גם בפעם הזאת שתק קורח הבין משה שזו אכן 'שתיקה כהודאה', וכי הוא ואלו שנותרו עמו אכן אינם מערערים על מנהיגותו שלו עצמו אלא רק על מסירת הכהונה לאהרן, ונחה דעתו.

'מחלוקת שאינה לשם שמים – אין סופה להתקיים'

סוף דבר, רואים אנו שהחזית האחידה של קורח ועדתו התחילה להתפורר עוד קודם הפורעניות הגדולות שפקדו אותם, וזאת בשל האינטרס השונה שהיה לכל אחד מבעלי המחלוקת, ולפי זה נראה לומר שאכן אין כוונת המשנה ללמדנו שפורענות משמים תפקוד 'כל מחלוקת שאינה לשם שמים', אלא כוונתה ללמדנו שמחלוקת שכזו 'אין סופה להתקיים' מעצמה, וזאת מאחר שבעלי המחלוקת מונעים מאינטרסים אישיים, והם אלו שיובילו מהר מאוד לפילוג בין בעלי המחלוקת עצמם וכך תתבטל המחלוקת, ויפה מביאה המשנה דוגמה לכך מ'מחלוקת קורח וכל עדתו' שאף היא החלה להתפורר עוד קודם שפתחה האדמה את פיה מחמת אותם אינטרסים שונים של בעלי המחלוקת, ובזה לימדה לקח לדורות שכל מחלוקת מעין זו אין סופה להתקיים.³⁵

³⁵ כך אמנם מפרש המלבי"ם את דברי המשנה בביאורו על התורה בתחילת הפרשה: הנה אמרו חז"ל באבות 'כל מחלוקת שהיא לשם שמים סופה להתקיים, וכל מחלוקת שאינה לשם שמים אין סופה להתקיים. איזו היא מחלוקת שהיא לשם שמים - זו מחלוקת הלל ושמאי, ואיזו היא מחלוקת שהיא שלא לשם שמים - זו מחלוקת קרח ועדתו', והיה ראוי לאמר 'זו מחלוקת קרח ומשה' כמו שאמרו 'זו מחלוקת הלל ושמאי', אלא חז"ל לימדונו שבמחלוקת שהיא לשם שמים כל כת משני צדדי החולקים מתאחדת בעצמה - כי כולם מתכוונים לתכלית אחת לשם שמים, אולם במחלוקת שאינה לשם שמים רק מפני אהבת הכבוד ואהבת עצמו, אז יש מחלוקת וניגוד גם בין האנשים שהתאחדו לעמוד בצד אחד, כי כל אחד מן היחידים מכוון לתועלת עצמו ומתנגד לכוונת חברו שהוא גם כן מכוון לתועלת עצמו. וכענין שהיה מחלוקת גם בין קורח ועדתו, כי כל אחד מהעדה הרעה הזאת התכוון כוונה אחרת מתנגדת לזולתו, שהנה קורח רצה בכהונה גדולה... שלדעתו אחר שעמרם שהוא הבכור לקה נטל חלקו כמה שמשנה היה מלך ראוי שהכהונה הגדולה תנתן לבן יצאה שהוא בן השני לקהת, אמנם מחלוקת דתן ואבירם ואון בן פלת היה ענין אחר - שהם התלוננו על שניטלה הבכורה מראובן, שלפי מה שהיה ראובן הבכור ראוי שתצא ממנו המלוכה והכהונה... והתלוננו על שניתנה הכהונה ועבודת ה' לשבט לוי והמלוכה והקדימה בדגלים ליהודה וגם על שניתנה הבכורה ליוסף... עכ"ל. אכן, לדברי המלבי"ם לא הוכיחה המשנה ממחלוקת קורח ועדתו אלא רק את עובדת קיומם של האינטרסים השונים ב'מחלוקת שאינה לשם שמים' ותו לא, ואילו לדברינו המשנה מוכיחה ממחלוקת קורח ועדתו גם את עיקר ההיגד שלה - שמחלוקת שכזו 'אין סופה להתקיים'.